

DECIZIA Nr.76
din 26 februarie 2015

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.374 alin.(7) teza a doua din Codul de procedură penală

Publicată în Monitorul Oficial nr.174 din 13.03.2015

Augustin Zegrean	— președinte
Valer Dorneanu	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Afrodită Laura Tutunaru	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art.374 alin.(7) teza a doua din Codul de procedură penală, excepție ridicată de reprezentantul Ministerului Public în Dosarul nr.23.361/3/2013* al Tribunalului București — Secția I penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.641D/2014.

2. La apelul nominal se prezintă personal partea Adrian Mindroiu, precum și reprezentantul legal al acesteia, doamna avocat Anca Vlase, din cadrul Baroului București, cu delegație la dosar. Lipsesc celelalte părți, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul doamnei avocat, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată.

4. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate, deoarece, în pofida dispozițiilor constituționale care consacră rolul procurorului, acesta este exceptat de la dezbaterile contradictorii a probelor.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 12 iunie 2014, pronunțată în Dosarul nr.23.361/3/2013*, **Tribunalul București — Secția I penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.374 alin.(7) teza a doua din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de reprezentantul Ministerului Public într-o cauză având ca obiect soluționarea unei cauze penale pe fond în care s-au pus în discuție aspecte legate de proba privind efectuarea unei expertize de evaluare bunuri mobile, precum și de solicitările referitoare la interceptări/înregistrări.

6. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține că prevederile legale menționate încalcă dispozițiile constituționale referitoare la rolul Ministerului Public, deoarece permit numai părților să participe la dezbaterile contradictorii a probelor. Or, potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală, procurorul, nefiind parte în proces, nu poate să își exprime poziția cu privire la probele supuse dezbaterii. De aceea, susține că o astfel de interdicție restrânge nepermis atribuțiile constituționale ale procurorului.

7. **Tribunalul București — Secția I penală** opinează că excepția de neconstituționalitate este întemeiată, deoarece contravine rolului constituțional al Ministerului Public.

8. Potrivit prevederilor art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părții prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit.d) din Constituție, precum și ale art.1 alin.(2), ale art.2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art.374 alin.(7) teza a doua cu denumirea marginală *Aducerea la cunoștință a învinuirii, lămuriri și cereri* din Codul de procedură penală, care au următorul conținut: „Probele administrate în cursul urmăririi penale și necontestate de către părți nu se readministrează în cursul cercetării judecătorești. *Acestea sunt puse în dezbateră contradictorie a părților și sunt avute în vedere de instanță la deliberare.*”

12. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că dispozițiile legale criticate încalcă prevederile constituționale ale art.131 referitor la *Rolul Ministerului Public*.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, potrivit dispozițiilor legale criticate, cu prilejul judecării în primă instanță a unei cauze penale, probele administrate în cursul urmăririi penale și necontestate de către părți sunt puse în dezbateră contradictorie a „părților”. Art.32 din Codul de procedură penală definește *in terminis* **părțile** în procesul penal, care sunt numai **inculpatul, partea civilă și partea responsabilă civilmente**. Potrivit art.30 din același cod, procurorul este un organ judiciar care participă în procesul penal alături de subiecții menționați în art.29, fiecare având roluri și poziții diferite. Prin urmare, din economia textelor legale mai sus arătate **procurorul nu este parte în procesul penal**. Așa fiind, prevederile art.374 alin.(7) teza a doua din Codul de procedură penală nu permit procurorului să participe la dezbateră contradictorie a probelor administrate în cursul urmăririi penale, sens în care Curtea constată că o astfel de reglementare contravine dispozițiilor constituționale ale art.131 referitor la *Rolul Ministerului Public*, pentru următoarele argumente:

14. Astfel, art.131 din Legea fundamentală consacră procurorului un rol esențial în activitatea judiciară și anume acela de reprezentant al intereselor generale ale societății, de apărător al ordinii de drept, precum și al drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor. Dispozițiile constituționale instituie atribuții cu caracter de generalitate care sunt concretizate detaliat, după caz, prin legi organice sau prin legi ordinare. De aceea, formele concrete prin care Ministerul Public își poate îndeplini rolul de reprezentant al interesului social, general și public constau, potrivit art.63 din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, în: efectuarea urmăririi penale în cazurile și în condițiile prevăzute de lege, conducerea și supravegherea activității de cercetare penală a poliției judiciare, precum și conducerea și controlul altor organe de cercetare penală, sesizarea instanțelor judecătorești pentru judecarea cauzelor penale, potrivit legii, exercitarea acțiunii civile, în cazurile prevăzute de lege, participarea, în condițiile legii, la ședințele de judecată, exercitarea căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești, în condițiile prevăzute de lege, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale minorilor, ale persoanelor puse sub interdicție, ale dispăruților și ale altor persoane, în condițiile legii, acționarea pentru prevenirea și combaterea criminalității, sub coordonarea ministrului justiției, pentru realizarea unitară a politicii penale a statului, studierea cauzelor care generează sau favorizează criminalitatea, sens în care elaborează și prezintă ministrului justiției propuneri în vederea eliminării acestora, precum și pentru perfecționarea legislației în domeniu, verificarea respectării legii la locurile de deținere preventive, precum și în exercitarea oricăror altor atribuții prevăzute de lege. De asemenea, potrivit art.67 alin.(1) din Legea nr.304/2004, „*procurorul participă la ședințele de judecată, în condițiile legii, și are rol activ în aflarea adevărului*”, iar, potrivit dispozițiilor art.351 și art.363 din Codul de procedură penală, judecata se desfășoară oral, nemijlocit și *contradictoriu*, la ea participând, *în mod obligatoriu, procurorul care exercită un rol activ*, în vederea aflării adevărului și a respectării dispozițiilor legale, *putând formula motivat cereri, ridica excepții și pune concluzii* în acord cu obiectivele stabilite de Constituție.

15. Curtea constată că, în timp ce textul constituțional se referă la apărarea ordinii de drept, precum și la drepturile și libertățile cetățenilor, art.374 alin.(7) teza a doua din Codul de procedură penală restrânge posibilitatea procurorului de a participa la dezbateră contradictorie a probelor administrate în cursul urmăririi penale și necontestate de către părți. Contradictorialitatea, prin natura sa, este ea însăși o garanție a dreptului la un proces echitabil pentru realizarea și apărarea drepturilor și libertăților fundamentale, întrucât duce la atingerea obiectivelor constituționale prin posibilitatea atât a acuzării, cât și a apărării, nu numai de a lua cunoștință de toate piesele, observațiile sau elementele de probă propuse judecătorului de natură să îi influențeze decizia, **ci și de a le discuta ori comenta**. Această exigență poate fi realizată în diferite moduri, cu condiția ca partea adversă să aibă posibilitatea de a

combate în mod direct observațiile depuse. Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în jurisprudența sa că principiul contradictorialității nu privește numai părțile între ele, ci și Ministerul Public sau chiar o altă jurisdicție independentă, participantă, potrivit normelor naționale, la o fază superioară a procesului, cum este cazul instanței de fond (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 februarie 1997, pronunțată în Cauza *Nideröst-Huber împotriva Elveției*, paragrafele 23, 27, 31). Limitarea prevăzută de textul legal criticat este neconstituțională, deoarece art.131 alin.(1) din Legea fundamentală stabilește în mod clar și categoric sfera atribuțiilor procurorului, fără a trimite la cazuri stabilite prin altă lege. Este adevărat că în alin.(2) al art.131 se prevede că „Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii”, dar referirea la condițiile legii privește organizarea parchetelor și nu exercitarea atribuțiilor stabilite în alin.(1). Legiuitorul constituant a înțeles să confere procurorului un rol determinat în reprezentarea intereselor generale ale societății, din moment ce a așezat dispozițiile referitoare la Ministerul Public în capitolul referitor la „*Autoritatea judecătorească*” și nicio lege organică sau ordinară nu poate să deroge de la textele constituționale. Procurorul participă în proces și contribuie la aflarea adevărului, sens în care, în cursul urmăririi penale, strânge și administrează probe, atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau a inculpatului, din oficiu sau la cerere. Textul constituțional, referindu-se la apărarea drepturilor și libertăților cetățenilor, nu are în vedere transformarea procurorului într-un avocat al uneia dintre părți, el având numai rolul de a veghea la respectarea legii în procesele care pun în discuție astfel de drepturi și libertăți. Fiind vorba de un proces penal, este de necontestat că în acest domeniu există interese generale care trebuie apărute, iar, în activitatea judiciară, Constituția a stabilit acest rol de apărător pentru procuror a cărui participare obligatorie în procesele penale **nu poate avea caracter formal**. De aceea, este fără îndoială că dezbaterile contradictorii a probelor, în condițiile textului legal criticat, afectează ordinea de drept astfel instituită de Constituție care consacră rolul Ministerului Public.

16. În concluzie, Curtea constată că soluția legislativă consacrată de dispozițiile art.374 alin.(7) teza a doua din Codul de procedură penală sunt neconstituționale, întrucât afectează dreptul constituțional al procurorului de a participa la dezbaterile contradictorii a probelor administrate în cursul urmăririi penale și necontestate.

17. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, al art.1—3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de reprezentantul Ministerului Public în Dosarul nr.23.361/3/2013* al Tribunalului București — Secția I penală și constată că soluția legislativă de excludere a procurorului de la dezbaterile contradictorii a probelor cuprinsă în art.374 alin.(7) teza a doua din Codul de procedură penală este neconstituțională.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Tribunalului București — Secția I penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 26 februarie 2015.